

Τάσος Ανθουλιάς

Η ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ

Η Νότια Αφρική, επίσημα η Δημοκρατία της Νότιας Αφρικής,
είναι η νοτιότερη χώρα της Αφρικής.

Η ακτογραμμή μήκους 2.800 χλμ. εκτείνεται κατά μήκος
του Νότιου Ατλαντικού και του Ινδικού Ωκεανού.

ΧΕΛΙΔΟΝΙ 2024

Η Νότια Αφρική στα βόρεια συνορεύει με τη Ναμίμπια, την Μποτσουάνα και τη Ζιμπάμπουε και στα ανατολικά και βορειοανατολικά με τη Μοζαμβίκη και την Εσβατίνι. Επίσης περικλείει πλήρως τη χώρα Λεσότο. Η Νότια Αφρική είναι ένα κέντρο βιοποικιλότητας, με μοναδική βιομάζα, φυτική και ζωική ζωή. Έχει πληθυσμό 62 εκατομμύρια ανθρώπους.

Η Πρετόρια είναι η διοικητική πρωτεύουσα...

... ενώ το Κέιπ Τάουν, ως έδρα του Κοινοβουλίου, είναι η νομοθετική πρωτεύουσα.

Η μεγαλύτερη πόλη και η τοποθεσία του ανώτατου δικαστηρίου είναι το Γιοχάνεσμπουργκ.

Περίπου το 80% του πληθυσμού είναι μαύροι Νοτιοαφρικανοί. Ο υπόλοιπος πληθυσμός αποτελείται από λευκούς Νοτιοαφρικανούς, Ασιάτες και διάφορες έγχρωμες φυλές. Η Νότια Αφρική είναι μια πολυεθνική κοινωνία που περιλαμβάνει μια μεγάλη ποικιλία πολιτισμών, γλωσσών και θρησκειών.

Η πλουραλιστική της σύνθεση αντικατοπτρίζεται στην αναγνώριση από το σύνταγμα 11 επίσημων γλωσσών. Τα αγγλικά (που μιλά το 9% του πληθυσμού) αντικατοπτρίζουν την κληρονομιά της βρετανικής αποικιοκρατίας και χρησιμοποιούνται συνήθως στη δημόσια και εμπορική ζωή.

Η Νότια Αφρική ήταν ένα από τα σημαντικά κέντρα της ανθρώπινης εξέλιξης. Κατοικήθηκε από Αυστραλοπίθηκους πριν από τουλάχιστον 2,5 εκατομμύρια χρόνια.

Η σύγχρονη ανθρώπινη εγκατάσταση συνέβη πριν από περίπου 125.000 χρόνια στη Μεσολιθική Εποχή, όπως φαίνεται από αρχαιολογικές ανακαλύψεις στα σπήλαια του ποταμού Κλάσιες.

Οι απόγονοι των πληθυσμών της Μέσης Παλαιολιθικής θεωρείται ότι είναι οι αυτόχθονες φυλές Σαν και Κοϊκί. Αυτές είναι συλλογικά γνωστές ως Κοϊσάν. Οι Σαν και οι Κοϊκί διακρίνονται ουσιαστικά μόνο από τον διαφορετικό τρόπο ζωής τους. Ενώ οι Σαν ήταν κυνηγοί-τροφοσυλλέκτες, οι Κοϊκί ήταν κτηνοτρόφοι.

Η επέκταση των Μπαντού ήταν ένα από τα σημαντικότερα δημογραφικά κινήματα στην ανθρώπινη προϊστορία, σαρώνοντας μεγάλο μέρος της αφρικανικής ηπείρου κατά τη διάρκεια της 2ης και 1ης χιλιετίας π.Χ. Οι κοινότητες που μιλούσαν μπαντού έφτασαν στη νότια Αφρική από τη λεκάνη του Κονγκό τον 4ο αιώνα π.Χ.

Ο Πορτογάλος ναυτικός Βαρθολομαίος Ντιάζ ήταν ο πρώτος Ευρωπαίος που εξερεύνησε την ακτογραμμή της Νότιας Αφρικής το 1488, ενώ προσπαθούσε να ανακαλύψει έναν εμπορικό δρόμο προς την Άπω Ανατολή μέσω του νοτιότερου ακρωτηρίου της Νότιας Αφρικής, το οποίο ονόμασε Ακρωτήριο των Καταιγίδων (που αργότερα ονομάστηκε Ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας λόγω του πλούτου που κέρδισε η Πορτογαλία από τις Ινδίες).

Τον Νοέμβριο του 1497 ένας στόλος πορτογαλικών πλοίων υπό τη διοίκηση του Πορτογάλου ναυτικού Βάσκο ντα Γκάμα πέρασε από το Ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας. Στις 16 Δεκεμβρίου, ο στόλος είχε φτάσει στην ανατολική ακτή της Νότιας Αφρικής, από όπου ο Ντιάζ είχε γυρίσει στο παρελθόν πίσω. Ο Ντα Γκάμα

έδωσε το όνομα Νατάλ στην ακτή που περνούσε, που στα πορτογαλικά σημαίνει Χριστούγεννα. Ο στόλος του Ντα Γκάμα προχώρησε βόρεια προς τη Ζανζιβάρη και αργότερα έπλευσε προς τα ανατολικά, φτάνοντας τελικά στην Ινδία και ανοίγοντας τη διαδρομή μεταξύ Ευρώπης και Ασίας.

Η Ολλανδική Εταιρεία Ανατολικών Ινδιών αποφάσισε να ιδρύσει έναν μόνιμο οικισμό στο Ακρωτήριο το 1652. Η εταιρεία αυτή, ένας από τους σημαντικότερους ευρωπαϊκούς εμπορικούς οίκους που ταξίδευε στη διαδρομή των μπαχαρικών προς την Ανατολή, δεν είχε καμία πρόθεση να αποικίσει την περιοχή, αντίθετα ήθελε μόνο να δημιουργήσει ένα ασφαλές στρατόπεδο βάσης όπου τα διερχόμενα πλοία θα μπορούσαν να εξυπηρετούνται και να ανεφοδιάζονται με προμήθειες. Για τον σκοπό αυτό μια μικρή αποστολή της έφτασε και στην παραλία «Τραπέζι» (αργότερα Κέιπ Τάουν) στις 6 Απριλίου 1652.

Η εταιρεία έπρεπε να εισάγει Ολλανδούς αγρότες για να δημιουργήσουν αγροκτήματα για τον εφοδιασμό των διερχόμενων πλοίων καθώς και για τον εφοδιασμό του αυξανόμενου οικισμού. Η μικρή αρχική ομάδα των ελεύθερων κτηνοτρόφων, όπως ήταν γνωστοί αυτοί οι αγρότες, αυξανόταν σταθερά σε αριθμό και

άρχισαν να επεκτείνουν τις φάρμες τους βορειότερα και ανατολικότερα. Οι ελεύθεροι πολίτες ήταν πρώην στρατιώτες και κηπουροί, οι οποίοι δεν μπόρεσαν να επιστρέψουν στην Ολλανδία όταν ολοκληρώθηκαν τα συμβόλαιά τους με την εταιρεία. Η εταιρεία έφερε επίσης περίπου 71.000 σκλάβους στο Κέιπ Τάουν από την Ινδία, την Ινδονησία, την Ανατολική Αφρική και τη Μαδαγασκάρη.

Ο Σιμόν βαν ντερ Στελ, ο πρώτος Κυβερνήτης του ολλανδικού οικισμού, διάσημος για την ανάπτυξη της επικερδούς βιομηχανίας κρασιού της Νότιας Αφρικής, ήταν και ο ίδιος μικτής φυλής.

Το 1795 οι Βρετανοί κατέλαβαν την αποικία του Ακρωτηρίου, αλλά την επέστρεψαν στους Ολλανδούς το 1803 για να την ανακαταλάβουν το 1806. Οι Μπόερς, δηλαδή οι Ολλανδοί που μιλούσαν Αφρικανικά, αποχώρησαν και ίδρυσαν το Ελεύθερο Κράτος της Οράγγης και το Τράνσβααλ.

Οι Ζουλού κατέκτησαν από το 1816 ως το 1826 το μεγαλύτερο τμήμα της Νότιας Αφρικής.

Η ανακάλυψη διαμαντιών το 1867 και χρυσού το 1884 στην ενδοχώρα οδήγησε σε οικονομική ανάπτυξη και μετανάστευση. Αυτό εντατικοποίησε τις προσπάθειες ελέγχου των πλουτοπαραγωγικών περιοχών. Το 1879 οι Βρετανοί νίκησαν τους Ζουλού.

Η δημοκρατία του Τράνσβααλ προσαρτήθηκε βίαια από τη Βρετανία το 1877, κατά τη διάρκεια της προσπάθειας της Βρετανίας να εδραιώσει τα κράτη της νότιας Αφρικής υπό βρετανική κυριαρχία. Η μακροχρόνια δυσαρέσκεια των Μπόερς μετατράπηκε σε πλήρη εξέγερση και ο πρώτος πόλεμος των Μπόερς ξέσπασε το 1880.

Το 1899 άρχισε ο Δεύτερος Πόλεμος των Μπόερς, ο οποίος έληξε το 1902 με ήττα των Μπόερς και υπογραφή ειρήνης. Οι δημοκρατίες των Μπόερς αναγνώρισαν τη βρετανική κυριαρχία, ενώ οι Βρετανοί με τη σειρά τους δεσμεύτηκαν για την ανοικοδόμηση των περιοχών υπό τον έλεγχό τους.

Το 1910 δημιουργήθηκε η Ένωση της Νότιας Αφρικής, αποτελούμενη από τις αποικίες του Ακρωτηρίου και του Νατάλ, το Τράνσβααλ και το Ελεύθερο Κράτος της Οράγγης. Το 1931 η Ένωση της Νότιας Αφρικής έγινε ανεξάρτητη από το Ηνωμένο Βασίλειο.

Το 1948 το Εθνικό Κόμμα υιοθέτησε την τακτική του απαρτχάιντ. Το απαρτχάιντ ήταν μια πολιτική των Λευκών που καθόριζε και επέβαλλε τη διάκριση των ανθρώπινων ομάδων μέσα σε ένα κράτος βάσει φυλετικών κριτηρίων σε καθορισμένες γεωγραφικές περιοχές για να σταματήσουν οι επαφές μεταξύ λευκών και μαύρων. Το 1970 καταργήθηκε η πολιτική εκπροσώπηση όσων δεν ήταν λευκοί και έγινε περιορισμός τους σε απομονωμένες «νησίδες γης». Διακρίσεις υπήρχαν στον τομέα της εκπαίδευσης, της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, της διασκέδασης και άλλων δημοσίων παροχών και υπηρεσιών.

Στις 31 Μαΐου 1961, μετά από δημοψήφισμα, η χώρα έγινε δημοκρατία.

Και το απαρτχάιντ καταργήθηκε το 1991, επί προεδρίας Φρεντερίκ Ντε Κλερκ.

Το 1994 ο Νέλσον Μαντέλα έγινε ο πρώτος μαύρος πρόεδρος της Νότιας Αφρικής μέχρι το 1999. Από το 1998 μέχρι το 1999 διετέλεσε και Πρόεδρος του Κινήματος των Αδεσμεύτων.